

Dr Roger Green, Chrześcijaństwo amerykańskie, sesja 19, Ewangelia społeczna w Ameryce

© 2024 Roger Green i Ted Hildebrandt

To jest dr Roger Green i jego wykład na temat amerykańskiego chrześcijaństwa. To sesja 19, Społeczna Ewangelia w Ameryce.

Krótkie nabożeństwo na dziś od kogoś, kogo możesz znać lub nie.

Czytałeś o nim, ale jego imię to FD Maurice. Teraz FD Maurice robił w Anglii to, co ludzie tacy jak Rauschenbusch robili w Ameryce nieco później w ruchu ewangelii społecznej. A FD Maurice był, tego dnia, 1 kwietnia, to była jego data, kiedy odszedł do Pana w 1872 roku.

Więc to jest dzień, w którym należy pamiętać o FD Maurice. Wychowywał się w domu unitariańskim, ale uważał to za bardzo niepokojące. I tak został członkiem Kościoła Anglii i faktycznie został wyświęcony w Kościele Anglii.

A potem, przez resztę swojego życia, troszczył się o biednych. Oto, co powiedział o znaczeniu męki i śmierci Jezusa Chrystusa. Powiedział, że nie sądzę, abyśmy się w ogóle różnili w kwestii Tygodnia Pasyjnego.

To gwałtowny wysiłek ku realizacji, jak to się nazywa, który uważam za rozczarowujący i złośliwy. Po prostu lekarstwem na pokusę, by to uczynić, jest ciche, proste rozpoznanie Chrystusa jako wchodzącego w nasze cierpienia i cierpienia wszystkich, których znamy. To jest prawdziwe.

Nie chodzi o próbę nawinięcia się na jakąś koncepcję tego, przez co może przejść w swoich cierpieniach, ale o zrozumienie przez to, czego doświadczyliśmy, przez co musiał przejść w swoich cierpieniach. Tak więc, słowo, FD Maurice. Zmarł kilka lat temu, tego dnia, 1 kwietnia.

Okej. Gdzie powinniśmy być w wykładach, jesteśmy o liberalnej teologii w Ameryce i trzech strategiach na; tylko przypomnienie, daliśmy wstęp, a następnie trzy strategie na ratowanie chrześcijaństwa. Więc pamiętacie, o czym mówiliśmy na wykładzie? Protestantkie chrześcijaństwo uważało, że chrześcijaństwo w Ameryce w zasadzie się rozpłaszcza i w zasadzie nie jest tym, czym powinno być i nie ma już tej siły, jaką miało kiedyś.

Istnieją zatem trzy strategie, które różni protestanci kaznodzieje, nauczyciele, liderzy i pisarze opracowali, aby uratować chrześcijaństwo. A pierwszą z nich było ubóstwienie procesu historycznego. Innymi słowy, Biblii nie należy traktować jako księgi doktrynalnej.

Należy ją traktować jako książkę historyczną i należy to zrozumieć. To jest naprawdę ważne w Biblii i życiu chrześcijańskim. To jest numer jeden.

Numer dwa, podkreślanie etyki. Życie, nie doktryna. Więc doktryna jest trochę na zewnątrz, ale jak żyjesz swoim życiem, zwłaszcza wzorując się na Jezusie? To jest ważne.

A potem pewność religijnego uczucia, a nie doktryny, nie dogmatu, ale religijnego uczucia. Czym jest religijne uczucie? I na tym właśnie polega chrześcijaństwo. Gdybyśmy tylko mogli sprawić, by ludzie doświadczyli jakiegoś doświadczenia Boga, to mielibyśmy istotę chrześcijaństwa.

Wszystko zaczęło się od Friedricha Schleiermachera, o którym wspomnieliśmy. Więc to Schleiermacher zaczął to wszystko w Europie, a potem to dotarło do Ameryki. Ale on jest naprawdę ważny w tym wszystkim, w uczuciach religijnych.

Więc kto jest przykładem Schleiermachera kogoś, kto całkowicie polegał na Bogu i miał doświadczenie całkowicie Boga? Oczywiście, że Jezus. Stał się wspaniałym modelem i wspaniałym przykładem tego. Więc to są trzy strategie.

Czy zadziałały? Cóż, czas pokaże, ale zobaczymy, co stanie się z protestantyzmem, gdy wkroczymy w XX wiek. Czy są jakieś pytania dotyczące tych trzech strategii? Rozumiemy, dlaczego próbują zrobić to, co próbują zrobić, i rozumiemy, dlaczego opracowali te teologiczne strategie, aby uratować chrześcijaństwo. Okej, czy jesteście już z tym gotowi? Świetnie.

Więc teraz przejdziemy dalej. Na stronie 15 widać, że narysowano dwie linie frontu, a te linie frontu w pewnym sensie określają, jaki będzie kształt chrześcijaństwa w XX wieku, a następnie, po czyjej stronie, jeśli chodzi o linie frontu. Przede wszystkim omówię znaczenie darwinizmu.

Darwinizm opublikował O powstawaniu gatunków w 1859 r. Więc Darwin jest bardzo ważny dla tego rodzaju historii i rozwinął teorię ewolucji. Teraz rozwinął teorię ewolucji poprzez dobór naturalny.

Więc to, co się stanie z darwinizmem, to to, że będzie on krytykowany z dwóch stron. Więc, po prostu odrzucimy naszą na chwilę. Będzie on krytykowany z bardziej liberalnej strony chrześcijaństwa, którą studiowaliśmy, i będzie krytykowany z bardziej ewangelicznej strony chrześcijaństwa, którą badaliśmy lub badaliśmy dalej, gdy wejdziemy w XX wiek.

Więc po pierwsze, założymy na chwilę czapki myślące. Darwinizm byłby krytykowany przez bardziej liberalną stronę, zwłaszcza deizm. Dlaczego miałyby być krytykowany

przez deizm? Co było w deizmie i w ich rodzaju teologii, że krytykowałiby O powstawaniu gatunków i teorię ewolucji Darwina od dołu? Czego naucza deizm, co by to krytykowało, co by nastąpiło po tym? Czegokolwiek? Tutaj koła się kręcą.

Jak, pozwólcie mi to ująć inaczej, jak deizm rozumiał stworzenie świata? Jak rozumieci, jak się tu znaleźliśmy? Albo jakiej teologii używali? Tak, Mateuszu? Jasne. Więc deizm to Bóg, zegarmistrz, Bóg, i to on nakręcił zegar, on go uruchomił. Ale to jest stworzenie, jednakże, z góry.

To Bóg to stworzył. Nie ewoluowaliśmy przez jakiś rodzaj selekcji naturalnej, wiesz, silniejszy zwycięża, słabszy. Nie tak się tu znaleźliśmy.

Dotarliśmy tu dzięki jednemu Bogu, który stworzył świat mocą swego słowa. I powiedzielibyście, jeśli nie macie tej etykiety, powinniście ją zapisać. Mieli teologię teologii naturalnej.

W deizmie była osadzona naturalna teologia. I ta naturalna teologia widziała świat. Czy widzieli go jako brzydki czy piękny? Widzieli świat jako piękny. Widzieli świat jako zaprojektowany przez Boga, stwórcę.

Więc nie widzieli świata jako powstającego w wyniku jakiejś ewolucji od dołu. Więc deizm naprawdę, a bardziej liberalni protestanci naprawdę znaleźliby darwinizm, naprawdę krytykowałiby darwinizm. Okej, teraz, w ewangelikalizmie, ludzie na ewangelikach, ludzie, którzy są bardziej na prawo i ludzie, którzy są bardziej konserwatywni, jaka byłaby ich krytyka darwinizmu? Co mieliby do powiedzenia na temat darwinizmu? Jakiej teologii użyliby do krytyki darwinizmu? Tak, użyliby Biblii i siedmiodniowego stworzenia, ponieważ tak został ukształtowany świat.

Nie jest to z dołu, jest to z góry. Ale podczas gdy deści używają teologii naturalnej, aby naprawdę atakować darwinizm w pewnym sensie, ewangelicy lub ludzie, którzy są bardziej konserwatywni, użyliby pewnego rodzaju objawionej teologii. Bóg objawił w swoim słowie, w Biblii, Bóg objawił nam, jak świat został stworzony.

I mamy to od samego początku w Księdze Rodzaju. Więc darwinizm będzie krytykowany z obu stron, jeśli chodzi o jego teorię ewolucji. Teraz wkroczenie na tego rodzaju linię bitwy jest bardzo ważnym zadaniem, a jego imię to Charles Hodge.

A Charles Hodge jest naprawdę z biblijnego punktu widzenia. Charles Hodge naprawdę rzucił wyzwanie darwinizmowi książką zatytułowaną Czym jest darwinizm? Czym jest darwinizm? Teraz, nazwisko Charlesa Hodge'a jest ważne, ale ważne jest również to, gdzie nauczał i gdzie miał wpływ. Był nauczycielem w Princeton Theological Seminary. I możesz zobaczyć daty Charlesa Hodge'a.

Więc zasadniczo jest w Princeton Theological Seminary, XIX wiek. Okej, dlaczego to jest ważne? To jest ważne, ponieważ Princeton i nie mówię tego tylko dlatego, że mam dyplom z Princeton, ale Princeton było bastionem ortodoksji w Ameryce pod względem seminariów. Princeton było świetnym seminarium, które utrzymywało ortodoksję w Ameryce.

Tak więc to, co nazywa się Princeton Theology, jest tak naprawdę teologią, która dominuje w XIX wieku, w teologii, która dominuje w amerykańskim życiu protestanckim. Tak więc to Hodge, przemawiający z Princeton, kwestionuje darwinizm i mówi, czym jest darwinizm? Okej, więc w książce Czym jest darwinizm? Jaka jest jego podstawowa odpowiedź na to pytanie? Jego podstawowa odpowiedź brzmi, że darwinizm jest ateizmem. Tak więc Hodge powiedział, że nie można być chrześcijaninem i wierzyć w darwinizm.

To byłoby niemożliwe, ponieważ darwinizm jest ateizmem. Więc on naprawdę podjął wyzwanie. Mówimy, że linie frontu są tutaj narysowane.

On naprawdę podjął wyzwanie darwinizmu i miał naprawdę mocną odpowiedź przeciwko Darwinowi w tym punkcie. Teraz, muszę to powiedzieć, byli inni teologowie, którzy próbowali zająć stanowisko pośrednie. Więc byli teologowie, którzy wierzyli w rodzaj teistycznej ewolucji i wierzyli, że Bóg stworzył, ale postanowił stworzyć poprzez ewolucję.

Więc zajęli to pośrednie stanowisko, ale nie mieli głosu, jaki mieli Hodge czy Princeton Theology. I to jest dość ważna odpowiedź na darwinizm, którą otrzymujemy od Hodge'a i jego książki, What is Darwinism? Czy tylko dlatego, że była teologicznie ortodoksyjna w tym przypadku, definiowała ortodoksję? Tak. Definiowała ją, definiowała, teologicznie definiowała, czym jest ortodoksja, czym jest chrześcijańska, protestancka ortodoksja.

Ci ludzie nie byli tylko kaznodziejami lub nauczycielami w Princeton; byli pisarzami. Więc ich materiały docierały do ogółu społeczeństwa i innych chrześcijan, i tak dalej. Dlatego byli potęgą w XIX wieku, rozwijając protestancką ortodoksję lub utrzymując linię protestanckiej ortodoksji.

Okej. Więc linie frontu są narysowane. Pierwszą linią frontu był darwinizm i to jest narysowane.

Druga linia bitwy, oczywiście, to bitwa o Biblię. I mamy ją jako numer dwa w twoim zarysie. Bitwa o Biblię.

Okej. Bitwa o Biblię zaczęła się w okresie Reformacji. Więc bitwa o Biblię zaczyna się od okrzyku bojowego Reformacji, sola scriptura.

A sola scriptura to okrzyk bojowy przeciwko rzymskokatolickiemu rozumieniu rozwijania doktryny z tradycji i Biblii. Tak więc w średniowiecznym świecie rzymskokatolickim doktryna rozwija się z tradycji, a także z tekstu biblijnego, ale nie musisz mieć tekstu biblijnego, aby zdefiniować doktrynę. Więc pojawili się reformatorzy, tacy jak Luter i Kalwin, i pojawili się z tym okrzykiem bojowym sola scriptura, samymi pismami.

A przez same pisma mieli na myśli głównie same pisma dla rozwoju teologii, sola scriptura. Okej. Więc to, co się teraz dzieje, to linia bitwy, bitwa o Biblię, to, co się dzieje, to to, że Biblia jest teraz atakowana w XIX wieku.

Jest wielu ludzi, którzy zaprzeczają ważności lub autorytetowi Biblii. Była ona już atakowana w XVIII wieku przez ludzi takich jak deiści, a następnie w XIX wieku przez unitarianie i tak dalej. Więc jest atakowana.

Więc są ludzie, którzy bronią Biblii, i bronią Biblii, mówiąc, że Biblia jest bezbłędna. Więc nie ma błędów od Księgi Rodzaju do Objawienia. W porządku.

Teraz, dla niektórych obrońców, mieli na myśli, że nie było żadnych błędów, kropka. Dla innych obrońców, mieli na myśli, że mogło być jakieś niepowodzenie tu i ówdzie w odniesieniu do tekstu, ale nie było żadnych błędów w odniesieniu do doktryny od Księgi Rodzaju do Objawienia. Więc będą ludzie, którzy będą bronić pism przed biblijną krytyką, która narastała i stawała się tak silna.

Okej. Pozwólcie, że wymienię dwóch z tych obrońców. Najpierw wspomnimy Archibalda Alexandra Hodge'a.

O, nawiasem mówiąc, to jest Schleiermacher, to zdjęcie, jak wspomnieliśmy ostatnio. Ale wspomnieliśmy o Archibaldzie Alexandrze Hodge. O, brzmi, jakby mógł być spokrewniony z Charlesem Hodge.

I tak był synem. A potem mamy Benjamin Warfielda. Okej.

Więc jeśli spojrzysz na daty Hodge'a i Warfielda, to trochę się pokrywają, trochę maleńko przez pewien okres czasu. Potem Hodge zmarł w 86, a Warfield żył do 1921. Okej.

Gdzie, twoim zdaniem, ci dwaj faceci uczą? Princeton Theological Seminary, oczywiście. Więc Princeton jest nadal mistrzem ortodoksji pod Archibaldem Alexandrem Hodge'em, a potem pod Benjaminem Warfieldem, BB Warfieldem. Więc rozwijają Princeton Theology, która jest teologią prawdziwej ortodoksji.

A to, co oni robią, to obrona doktryny nieomyślności Biblii. Biblia jest nieomyślna w tym, czego naucza. Naucza bezbłędnie.

I będziemy bronić Biblii przed wszystkimi atakami krytyki biblijnej. Uważamy, że warto; to jest nasz dzień sola scriptura, w pewnym sensie. Okej.

Co się dzieje z tym wszystkim, to pojawia się osoba o nazwisku Charles A. Briggs. I on jest bardzo ważny dla tej historii, Charles Briggs. W porządku.

Charles Briggs był presbiterianinem, który nauczał w seminarium presbiteriańskim w Nowym Jorku. Więc to prawdopodobnie seminarium. Oczywiście, nie wspomnieliśmy o tym, nie sądzę. Ale czy ktoś chce zgadnąć, jak nazywało się to seminarium presbiteriańskie w Nowym Jorku? Ktoś? Nie? Niezupełnie.

Union. Nazwano je Union Theological Seminary w Nowym Jorku. Był tam nauczycielem w Union.

Teraz powiem w rodzaju obrony Briggasa, czy on, czy on, on na pewno nie potrzebuje mnie, żebym go bronił, ale powiem w jego obronie, kiedy wykładał studia biblijne w Union, uważał, że w Biblii są pewne błędy. Ale uważał, że te błędy są znikome. Uważał, że te błędy są, dzisiaj, błędami typologicznymi.

Więc nie uważał, że te błędy naprawdę wpłynęły na doktrynę Biblii. Więc muszę to powiedzieć w obronie Briggasa. Jednak byli ludzie, którzy byli bardzo zdenerwowani tym, czego nauczał, ponieważ wydawało się, że podważa tekst biblijny.

I tak, wydawało się, że nie traktował tekstu biblijnego jako nieomylnego. I tak Charles Briggs został postawiony przed sądem, a sprawa nazywa się sprawą Briggasa. Został postawiony przed sądem w kościele presbiteriańskim za nauczanie czegoś, czego nie było, nauczanie rzeczy, których Biblia nie zawierała, nie było błędem w pewnym sensie.

Więc został postawiony przed sądem i uznany za winnego. I obawiali się, że otworzył drzwi trochę za bardzo, mówiąc o błędach w Biblii. Więc to, co się dzieje w wyniku tego, to rozłam.

Briggs opuścił Union Theological Seminary, opuścił własną denominację i opuścił kościół presbiteriański, ale seminarium postanowiło również opuścić kościół presbiteriański. Tak więc seminarium, od czasu sprawy Briggasa i procesu Briggasa, stało się niezależnym seminarium, którym jest do dziś. Nie jest wspierane przez kościół presbiteriański.

Więc, ale teraz to jest ważne seminarium, o którym należy pamiętać w kontekście tego, o czym będziemy mówić w XX wieku. Więc teraz mamy w naszych umysłach Union Theological Seminary, chcemy o tym pamiętać, dla tego, co się wydarzy od teraz. Więc, okej.

Tak więc proces Briggsa lub sprawa Briggsa otwiera wiele innych procesów. Tak więc w seminariach i kościołach toczy się wiele innych procesów i spraw. I tak, masz duże, duże podziały w kwestii doktryny nieomylności Biblii, nie tylko wśród pastorów i nauczycieli, ale także wśród seminariów.

A co się tu dzieje? Pamiętam, że Hannah zapytała. Rozmawialiśmy o tym ostatnio, a ja, chłopcze, chciałbym znać odpowiedź na to pytanie, ale nie znam; sam trochę to przemyślę. I niektórzy z was muszą mi pomóc to przemyśleć. Ale dzieje się tak, że generalnie seminaria północne stały się liberalne, a seminaria południowe pozostają konserwatywne w kwestii nieomylności Biblii.

Więc ogólnie rzecz biorąc, w seminariach na Północy można było zaobserwować pewnego rodzaju liberalne pełzanie. I tego właśnie obawiali się niektórzy ludzie, ucząc Briggsa. Obawiali się, że tak bardzo otwiera drzwi; jak daleko jeszcze się posunie, jak daleko drzwi będą otwarte, zanim Biblia przestanie być w ogóle autorytatywna? I tego właśnie obawiali się ludzie.

Tymczasem seminaria i kościoły Południa pozostają bardziej konserwatywne w tej kwestii. Teraz pytanie brzmi, dlaczego to się rozbiło, dlaczego to się rozbiło Północ i Południe? Co było kulturowo takiego, że rozbiło Północ i Południe? I podejrzewam, że na Północy było o wiele bardziej heterogeniczne społeczeństwo. Było tam o wiele więcej ludzi z innych tradycji i tak dalej, którzy myśleli o tym wszystkim.

Nie wiem. Jeśli przewiniesz do Barta Ehrmana, czy któryś z was mówi o Barcie Ehrmanie na zajęciach lub na kursie Intro to Biblical Studies? Jasne. Ktoś jeszcze, Bart Ehrman? Jeśli przewiniesz do Barta Ehrmana, możesz zrozumieć, dlaczego ludzie byli tak zaniepokojeni, ponieważ Bart Ehrman, absolwent Wheaton College, ale jeśli przeczytasz jego książkę, taką jak Misquoting Jesus, na przykład, zobaczysz, że, cóż, ujmę to tak.

Nie wierzy, że Biblia jest nieodłączna w tym, czego naucza. Więc po prostu to zostawię. Okej.

No więc jesteśmy. Były dwie linie frontu, a ludzie mieli zająć strony. I chodzi o darwinizm lub o to, jak świat został stworzony, o to, jak rozumiemy Boga i jego stworzenie, i chodzi o Biblię.

Jaka jest sama natura Biblii? To są dwie linie frontu. Okej. Czy są jakieś pytania na ten temat? Czy masz jakieś pytania na ten temat, zanim przejdziemy dalej? Czy wszystko u ciebie w porządku? W porządku.

Teraz przejdziemy do czegoś, co jest ci bardzo dobrze znane, wykładu numer 15, ponieważ przeczytałeś książkę dwa razy, prawdopodobnie, może trzy razy, ponieważ

jeśli czytasz rozdział w tygodniu, to przeczytałeś tę książkę. Wiesz, że ta książka jest zimna. Więc nie będziesz miał nic przeciwko temu, że zadam ci kilka pytań o Rauschenbuscha.

Więc Walter Rauschenbusch, cóż, jeszcze tego nie potrzebuję, ale oto zdjęcie Waltera Rauschenbuscha. Więc zrobimy trzy rzeczy tutaj z Walterem Rauschenbuschem. Zrobimy po pierwsze, zrobimy, chcę wam przedstawić kilka najważniejszych momentów z jego życia.

Zrobię to. Chcę porozmawiać, po drugie, o teologii ewangelii społecznej. A po trzecie, chcę porozmawiać o wkładzie ewangelii społecznej w amerykańskie chrześcijaństwo.

Teraz, podając najważniejsze momenty z jego życia, w żaden sposób, kształcie czy formie nie oznacza to, że nie musisz czytać książki. A żeby wiedzieć, że przeczytałeś książkę naprawdę, naprawdę, naprawdę uważnie, naprawdę dobrze, na egzaminie końcowym dostałem tysiąc pytań z książki na egzaminie końcowym, a także wypracowania na egzaminie końcowym z książki. Więc będę wiedział, czy przeczytałeś tę książkę.

Ale pomyślałem, że fajnie byłoby po prostu podkreślić kilka rzeczy z życia Rauschenbuscha, bo trudno zrozumieć posługę, do której wstąpił, nie rozumiejąc, o co mu chodziło w życiu i posłudze. Więc zaczniemy od jego życia. Zaczniemy od kilku rzeczy, które są tutaj w pewien sposób podkreślone.

No więc, okej, zaczynamy od Rochester, Nowy Jork. Rochester, Nowy Jork, miejsce narodzin Rauschenbuscha, miejsce jego większości teologicznego wykształcenia, miejsce jego późniejszego życia i śmierci, Rochester, Nowy Jork. Więc teraz, jedna osoba, jeden autor nazwał Rochester, Nowy Jork, sercem spalonej dzielnicy.

I pamiętajcie, o co chodziło w spalonym okręgu. To było poza Upper State, Nowy Jork. Milleryści wyszli stamtąd.

Mormoni wyszli stamtąd. Odrodzenie finneyowskie wyszło stamtąd. Teraz ludzie ewangelii społecznej zaczynają wychodzić stamtąd, ponieważ urodził się w Rochester, Nowy Jork.

Więc to jest bardzo, bardzo ważne. Teraz, jeden autor nazwał Rochester, Nowy Jork, pierwszym amerykańskim miastem boomu. Więc, Rochester, Nowy Jork, kiedy urodził się Rauschenbusch, Rochester, Nowy Jork, było bardzo, bardzo ważnym miejscem.

To naprawdę było miasto-boom. A to z powodu całego handlu, całego przemysłu, który dotarł do Rochester, przeniósł się do Rochester i wrócił z Rochester do Nowego

Jorku i tak dalej. Więc kiedy mówimy, że urodził się w Rochester, nie mówmy, że to na odludziu.

Więc, chłopcze, musiał, nie, to było w kwitnącym mieście, zwłaszcza w późniejszych latach. Więc to jest naprawdę, naprawdę ważne, miejsce jego urodzenia. Okej.

Było tam seminarium o nazwie Rochester Theological Seminary. Tam się kształcił, w Rochester Theological Seminary. Więc to staje się bardzo, bardzo ważne.

Więc to było seminarium baptystów i on się kształcił; jego ojciec był nauczycielem, nawiasem mówiąc, w seminarium baptystów. Tam się kształcił i zdobywał wykształcenie. Teraz samo seminarium, krótko mówiąc, przede wszystkim sama rodzina, a potem samo seminarium.

Sama rodzina była niemieckojęzyczna. Pochodziła z niemieckiego środowiska. O niektórych z tych środowisk można przeczytać w książce.

Prawdopodobnie mógłbyś mi teraz opowiedzieć wszystko o tym pochodzeniu. Ale to z rodziny niemieckojęzycznej. Seminarium było również seminarium niemieckojęzycznym.

To było seminarium dwujęzyczne. Zajęcia odbywały się po niemiecku i angielsku, ponieważ były dwujęzyczne. Tak więc rodzina, kościół, seminarium, wszystko jest dwujęzyczne.

Okej. Teraz, gdy przeczytasz książkę, zobaczysz, że Rauschenbusch odbył wiele podróży powrotnych do Niemiec. Więc to tak, jakby przez jakiś czas był podwójnym obywatelem Ameryki i Niemiec, nie tylko ze względów rodzinnych, ale także edukacyjnych.

To mówi ci, że oto człowiek, który jest wykształcony zarówno w języku angielskim, jak i niemieckim, ale oto człowiek, który rozumie nie tylko scenę amerykańską, ale rozumie niemiecką teologię. I rozumie, jak stosować niemiecką teologię, ludzi takich jak Schleiermacher, do amerykańskiej sceny teologicznego duszpasterstwa. Oto człowiek, który czuje się bardzo komfortowo w dwóch światach.

To jest bardzo ważne pod względem wpływu, jaki miałby na amerykańskie życie i kulturę oraz na amerykański kościół. Więc musisz to odnotować. Pisał po angielsku i niemiecku, mówił po angielsku i niemiecku itd.

Okej. Kolejna rzecz o Rauschenbuschu, 1886 to ważna data w jego życiu. I dlaczego to jest taka ważna data, 1886? Dlaczego 1886 jest tak ważne? Czy możesz mi powiedzieć, od pierwszego razu, kiedy przeczytałeś książkę, drugiego razu, kiedy

przeczytałeś książkę, lub trzeciego razu, kiedy przeczytałeś książkę, 1886, dlaczego jest to tak ważne w jego życiu? Czy ktoś chce zgadnąć? Błogosławcie wasze serca.

Tak. Rozpoczął swoją posługę w 1886. W 1886 przeprowadził się do Nowego Jorku.

Był niemieckojęzyczny kościół baptystyczny w Nowym Jorku, który potrzebował pastora. Przeniósł się do Nowego Jorku, aby służyć w tym kościele. Widziałem ten kościół.

Nigdy nie byłem w środku tego kościoła. Ale widziałem fasadę tego kościoła. I do dziś nazywa się go Kościołem Rauschenbusch.

Więc idzie w 1886 roku, aby służyć w tym kościele. I jest tam przez 11 lat. Więc jest tam od 1886 do 1897 roku.

Okej. Teraz, lokalizacja kościoła jest naprawdę ważna. Więc, musisz to zauważyć.

No więc, powiedz mi, gdzie znajdował się kościół? Gdzie znajdował się kościół w Nowym Jorku? To nie był po prostu, wiesz, ktokolwiek tutaj? Okej. Znajdował się po wschodniej stronie Nowego Jorku. Więc przepraszam, znajdował się po zachodniej stronie Nowego Jorku w miejscu zwanym, teraz to da ci pewne wskazówki co do okolicy.

Ale ironią jest, że ten tytuł jest używany do dziś, mimo że okolica była miejscem zwanym, ktokolwiek? Miejscem zwanym Hell's Kitchen. Hell's Kitchen. To tam się przeprowadził.

Hell's Kitchen. Nadal nazywa się Hell's Kitchen. Więc to by było. Czy to mówi ci coś o okolicy, Hell's Kitchen? Będę pastorem w Hell's Kitchen.

Więc oto dokąd idzie. I jest tam od 11 lat i ma tę posługę w tym kościele baptystycznym w Hell's Kitchen. Okej.

A co teraz znajduje wśród swoich parafian w Hell's Kitchen? Znajduje wśród swoich parafian bardzo pracowitych ludzi. Naturalnie, pracują w fabrykach z ojcami, matkami, dziećmi i pracowitymi ludźmi, ale ludzie ledwo wiążą koniec z końcem. Ludzie żyją w ubóstwie, a czasami w skrajnym ubóstwie.

I on, to jest coś, czego nigdy nie wiedział, ponieważ został wychowany w bardzo typowo średniej klasie, pięknym domu, pięknym kościele, pięknym seminarium. To jest coś, czego nigdy nie doświadczył w swoim życiu. I on jest bardzo, to robi na nim bardzo głębokie i bardzo trwałe wrażenie.

Skrajne ubóstwo, nędza ludzi, ciężka praca, którą ludzie musieli wykonywać cały czas, i tak dalej. Więc teraz, więc on zamierza, on zamierza w pewien sposób, on przekształci się w coś, co będzie bardzo ważne. Ale zanim to zrobi, musimy wspomnieć o tych 11 latach, w ciągu tych 11 lat, a także o reszcie jego życia, tak naprawdę, ale w ciągu tych 11 lat uważał się za ewangelika.

I tak będzie przez resztę jego życia. Nie będzie unikał określenia ewangeliczny. W porządku.

I zauważysz, że Evans nazywa go ewangelikiem. Evans określa go jako ewangelikalnego. Więc cokolwiek się wydarzy w jego posłudze w Hell's Kitchen, cokolwiek się wydarzy, nie będzie to, w pewnym sensie, odciągało od jego ewangelicznych korzeni i jego ewangelicznych przekonań itd.

Teraz, jednym z przykładów, o którym już wspomnieliśmy, jest to, że był przyjacielem Dwighta L. Moody'ego. Więc, musisz zauważyć tę przyjaźń. Jest przyjacielem Dwighta L. Moody'ego, wielkiego kaznodziei ewangelicznego w czasach Rauschenbuscha.

Jedzie do Northfield. I pamiętasz, co działo się w Northfield? Czasami jeździ do Northfield po co? Po co miałyby jechać do Northfield? Poza tym, to był dom Moody'ego. Ale to, co działo się w Northfield pod kierownictwem Moody'ego, to były jakieś spotkania odrodzeniowe, ale w Northfield dzieje się coś ważniejszego.

Co jeszcze dzieje się w Northfield? Moody organizuje letnie konferencje biblijne w Northfield. Są to spotkania z Pismem Świętym, zwłaszcza prorokami, i sprawdzanie, jak to się ma do świata, w którym żyjemy. Tak więc letnie konferencje były ewangelicznymi konferencjami biblijnymi i czasami Rauschenbusch odwiedzał Moody'ego i brał udział w tych letnich konferencjach biblijnych.

Więc to staje się naprawdę, naprawdę ważne dla tego, co wydarzy się w jego życiu. Teraz, na co również chcemy zwrócić uwagę, to to, że muszę dać ci spokój. To w końcu jego piątek.

Ale chcieliśmy również zwrócić uwagę na to, że cokolwiek wydarzy się teraz w jego życiu, pozostanie baptystą. Więc jeśli chodzi o przynależność wyznaniową, pozostanie baptystą. W porządku.

Teraz, ponieważ istnieje teologiczny powód tego. Więc, ogarnijmy to, a potem dam ci spokój. To dlatego, że Rauschenbusch był przekonany, że baptyści i metodyści, więc nie był metodystą, ale lubił metodystów, ale był przekonany, że baptyści i metodyści byli grupami, które najlepiej trzymały się pierwotnego chrześcijaństwa lub najlepiej wyrażały pierwotne chrześcijaństwo.

A co rozumiemy przez pierwotne chrześcijaństwo? Przypomnijmy sobie, co przez to rozumiemy. Chrześcijaństwo, pierwszy wiek, drugi wiek, wczesny kościół, Nowy Testament, wczesne chrześcijaństwo kościelne. Uważał, że baptyści i metodyści najlepiej wyrażali pierwotne chrześcijaństwo i to, o co w nim chodziło. I muszę powiedzieć, że był krytyczny.

Krytykował kościoły hierarchiczne. Krytykował rzymski katolicyzm i prawosławie wschodnie, ponieważ uważał, że kościoły hierarchiczne nie są najlepszym wyrazem pierwotnego chrześcijaństwa. Uważał również, że hierarchiczne, biurokratyczne kościoły czasami stoją na drodze rozwoju kościoła w demokratycznym społeczeństwie.

Więc żyje w demokratycznym społeczeństwie, demokratycznym świecie. Ludzie rządzą, a on kochał kościoły metodyzmu i baptystów, ponieważ tam tak było. To najlepszy wyraz pierwotnego chrześcijaństwa, podczas gdy kościoły hierarchiczne nie pasowały do demokratycznego społeczeństwa, jego zdaniem.

Więc cokolwiek miało być zrobione w kościele w Ameryce, miało być zrobione przez baptystów i metodystów. Więc, okej, więc Rauschenbusch. Więc, jest, więc my, okej, więc mamy go, w pewnym sensie, zaczęliśmy tutaj.

Kontynuujemy z nim za kilka minut, kilka minut, nie, 10 sekund. Masz 10 sekund. Walter Rauschenbusch, kilka innych rzeczy, które już znasz, ale ja ci tylko pomagam, pomagam je podkreślić, ale ty już je znasz z książki.

Dobrze. Dobrze. Zginięły Rauschenbusch.

On tworzy grupę i bardzo ważne jest, aby zwrócić uwagę na grupę. A grupa, możesz to zobaczyć, nazwa grupy ponownie w twoim życiu, i nazywa się Bractwo Królestwa. To jest nazwa grupy, Bractwo Królestwa.

Okej. Teraz Bractwo Królestwa jest jak Rauschenbusch, który utworzył innych kaznodziejów baptystów, pastorów w okolicy, plus innych współczujących chrześcijan w okolicy. I będą zaniepokojeni, a ich uwaga będzie skupiona na kwestiach społecznych, ponieważ mamy tu do czynienia z ludźmi, którzy żyją w ubóstwie i tak dalej.

Będą się troszczyć społecznie o życie tych ludzi, ludzi, którym służą. Okej. Teraz musimy zwrócić uwagę, to jest bardzo ważne, więc musicie to zauważyć.

Nie oznacza to, że Rauschenbusch i ci ludzie przestają służyć ludziom duchowo. To nie oznacza tego. Więc byli zaniepokojeni, więc oto cytat: on i drugi pastor nadal wierzyli w życie duchowe, grzech, zepsucie i możliwość zbawienia, świętości i życia wiecznego.

Więc on nadal wierzył i nadal głosił, tak samo jak oni. Ludzie, którzy należą do Bractwa Królestwa nadal wierzyli i głosili tę ewangeliczną wiadomość. Ale czuli, że to nie był koniec ewangelicznej wiadomości, ponieważ ewangelia miała również coś do powiedzenia na temat społecznych trosk o ludzi, troski o biednych i sprawiedliwości dla biednych. Więc Bractwo Królestwa zostało utworzone, aby zademonstrować tę troskę i zainteresowanie.

Oto dwa przykłady tego, na co pracowali w swojej okolicy. I pierwszy nie będzie zaskoczeniem, a drugi może być zaskoczeniem. Ale dwie rzeczy, na które pracowali, to lepsze mieszkania, i wspominałem o Lower East Side Tenement Museum, które wszyscy odwiedzicie pewnego dnia, kiedy będziecie w Nowym Jorku.

Lepsze mieszkania, ponieważ mieszkania, w których mieszkali ci ludzie, były żałosne. A drugą rzeczą, na którą pracowali, było, naszym zdaniem, nie pomyślelibyśmy o tym, ale lepsze place zabaw dla dzieci. Dlaczego? Ponieważ czym był plac zabaw dla dzieci? Znajdował się na tych bardzo ruchliwych ulicach Nowego Jorku.

To był ich plac zabaw. To było jedyne miejsce, w którym mogli się bawić. Więc nie pomyślałbyś o chrześcijanach siedzących i mówiących: chłopcze, musimy zbudować kilka placów zabaw dla tych dzieci, żeby nie były w niebezpieczeństwie, kiedy będą się tam bawić.

Ale dla nich to było bardzo ważne. I zauważ, nawiasem mówiąc, tytuł, Brotherhood of the Kingdom, ukryte królestwo w tytule, jest bardzo ważny, ponieważ teologia Rauschenbuscha była teologią królestwa. Więc Brotherhood of the Kingdom, sama nazwa, jest tutaj kluczowa.

Tak więc pracował z tymi innymi ludźmi przez 11 lat w tym Bractwie Królestwa. Teraz, po 11 latach, wraca do domu w Rochester w 1897 roku. Dobrze, przeczytałeś biografię.

Jaki jest główny powód, dla którego on, oczywiście, będzie miał posługę tam w Rochester, Nowy Jork, i wróci do pracy w seminarium itd.? Ale jaki jest główny powód, dla którego decyduje się wrócić do domu? Ma teraz żonę i rodzinę itd. Służył tam przez 11 lat.

Myślał, że prawdopodobnie zostanie tam do końca życia. Jaki jest główny powód, dla którego zdecydował, że musi wrócić do domu? Ktoś, kto przeczytał biografię, niech mi powie. Dowiesz się tego z biografii.

Ktoś? Czy mam podać nazwisko? Nie, nie zrobię tego. Ktoś? Nie. Głównym powodem był powód fizyczny.

Rauschenbusch głuchł. A Rauschenbusch, to była tragedia w jego życiu. Głuchł i czuł, że nie może kontynuować posługi duszpasterskiej ze swoim upośledzeniem słuchu.

I tak postanowił, że podda się powołaniu z seminarium, z seminarium baptystów w domu, i wróci tam, aby uczyć w seminarium baptystów. Jednak ta tragedia, w pewnym sensie, w jego życiu, okazuje się użyteczna dla Boga, ponieważ stał się o wiele bardziej wpływowy, niż byłby, gdyby został w Nowym Jorku. Ponieważ kiedy wrócił do domu i kiedy był profesorem seminarium, a nawet wyjeżdżał na wykłady, i czytałeś w książce, ale czasami na wykładach, miał ze sobą nie tłumacza, ale kogoś, kto mógł pomóc ludziom zrozumieć, co mówił i odpowiedzieć, jeśli mieli pytania, mogła mu powiedzieć, oto pytania.

Więc miał pomoc. Ale to, co się dzieje, to to, że w latach do swojej śmierci Rauschenbusch napisał, wygłosił kazania i nauczał ogromną ilość tekstów. Ma ogromny wpływ na amerykańskie chrześcijaństwo w sposób, który mógłby nie mieć miejsca, gdyby nie to upośledzenie.

Więc jeden autor nazwał go najważniejszym twórcą amerykańskiej myśli chrześcijańskiej w swoim pokoleniu. Więc Rauschenbusch jest dla początku XX wieku, jest dla początku XX wieku tym, kim może być wcześniej Cotton Mather, albo Edwards w XVIII wieku, albo Finney w XIX wieku. Teraz mamy Rauschenbuscha w XX wieku jako prawdziwego twórcę myśli chrześcijańskiej, nie ma co do tego wątpliwości.

Więc wraca tam i spędza resztę życia w tej posłudze i umiera w Rochester, Nowy Jork, w 1918 roku, bardzo ważnej dacie, nawiasem mówiąc, ponieważ właśnie rozpoczęła się I wojna światowa, właśnie zaczęła się, kiedy umiera. Więc teraz inną rzeczą, którą robi, kiedy wraca do domu, jest to, że sprawia, że Rochester jest trochę jak Kalwin, który uczynił Genewę, trochę przykładem miasta, w jaki sposób chrześcijaństwo może wpływać na politykę publiczną. I był bardzo ceniony w Rochester.

Nigdy nie piastował urzędu politycznego w Rochester, ale był bardzo ceniony za to, że miał teologiczny głos w polityce publicznej miasta Rochester. Więc Rochester stało się naprawdę, naprawdę ważnym miejscem z Rauschenbuschem jako swego rodzaju modelem tego, jak chrześcijaństwo może wpływać na szerszą kulturę i jak chrześcijaństwo może przynieść zmiany społeczne i ekonomiczne itd. Jest tak bardzo wpływowe i zawsze myślę o Genewie Kalwina jako o czymś w tym rodzaju.

Okej, więc po pierwsze, kilka rzeczy o jego życiu. Więc będziesz miał dużo wiedzy o jego życiu, albo będziesz wiedział dużo o jego życiu. Słyszałem wykład Evansa o biografii, więc było zaszczytem wysłuchać wykładu autora.

Ale czy są jakieś pytania o jego dotychczasowym życiu? Na pewno dostaniemy pytania w tych piątkowych sesjach z podręcznika, ale czy cokolwiek, co powiedzieliśmy do tej pory o życiu Rauschenbuscha? Tak, miał bardzo dobre życie rodzinne. Był żonaty, miał troje lub czworo dzieci, bardzo dobre życie rodzinne. Zobaczymy, kiedy dojdziemy do wkładu ewangelii społecznej w chrześcijaństwo w Ameryce; zobaczymy, że patrzył na rodzinę, ponieważ miał bardzo wysokie mniemanie o rodzinie.

Uważał rodzinę za swego rodzaju fundament amerykańskiej demokracji i miał też takie życie rodzinne. Tak więc, bardzo zdrowe życie rodzinne z żoną, dziećmi itd., tak. I tak naprawdę porozmawiamy o tym trochę więcej, kiedy będziemy mówić o wkładzie ewangelii społecznej.

Coś jeszcze o Rauschenbuschu? Czy możesz pomyśleć o czymś jeszcze? Walter Rauschenbusch był naprawdę niezwykłym facetem, bez wątpienia. No dalej, Aaronie, a potem wróć. Tak, to dobre pytanie.

Powiedziałbym, że największy wpływ jego ojca był poprzez jego syna, ponieważ był nauczycielem Waltera, jego profesorem, jego mentorem, jego przewodnikiem itd. Więc powiedziałbym, że chociaż on sam mógł nie mieć, mam na myśli, że całe życie mieszkał w Rochester i nauczał w Baptist Seminary, ale chociaż on sam nie miał takiego światowego wpływu jak jego syn, miał wpływ na Waltera. Więc wchodzenie w drugie pokolenie jest naprawdę ważne.

Myślę, że najważniejszy wkład, jaki wniósł, prawdopodobnie miał miejsce poprzez Waltera. Tak. To później doświadcza oporu, a powodem tego oporu jest to, że wielu ludzi, którzy byli ewangelistami społecznymi drugiej generacji, nie utrzymywało równowagi, jaką Rauschenbusch zachowywał między chrześcijaństwem ewangelicznym a ruchem ewangelii społecznej.

Porzucili ewangeliczne rzeczy i skupili się na społecznej ewangelii. I tak społeczna ewangelia w drugim pokoleniu stała się dość krytyczna. Zaczął odczuwać coś z tego za swojego życia, ale nie to, co miało być później.

Tak. Jeszcze coś o Walterze Rauschenbuschu. A swoją drogą, pojechał też do Anglii, żeby spotkać się z Williamem Boothem, założycielem Armii Zbawienia, bo mieli wiele wspólnego teologicznie, ale też pod względem postugi społecznej.

Więc, coś jeszcze o Rauschenbuschu? Okej. Zaczniemy przynajmniej, teologia, o nie, zrobimy jego dzieła tutaj, zanim zrobimy teologię. Więc najpierw zrobimy dzieła Waltera Rauschenbuscha, pod A, pod jego życiem tutaj.

Okej. Tak. Zaczynamy.

Nie wiem dokładnie, dlaczego to zrobiłem, ale tak jest. Okej. Spoczywaj w pokoju.

Zapisałem też Brotherhood of the Kingdom. Więc jeśli chcesz to zobaczyć, to jest tam. Okej.

I zauważ moją małą kreskówkę po prawej. Zobacz, że ktoś tam pracuje. Widziałeś, że znalazłem to gdzieś i umieściłem tam.

To dla mnie całkiem niezwykle. Dla mnie to krok naprzód i to jest wielki krok, że mogłem znaleźć taką kreskówkę, kogoś ciężko pracującego i wszystko obok Waltera. Więc wszystko z Google.

No więc, okej. A co z samym Walterem Rauschenbuschem? A potem przejdziemy do teologii. Tutaj zajmujemy się jego dziełami.

Okej. Przede wszystkim pisał bardzo dużo, a potem oczywiście był tłumaczony. Tak więc pierwszą naprawdę, naprawdę, naprawdę ważną pracą jest Christianity and the Social Crisis, którą napisał w 1907 roku.

Chrześcijaństwo i kryzys społeczny. To była ważna książka. I to, co zrobił w tej książce, to przedstawił historię ewangelii społecznej, ponieważ w 1907 roku stał się znany jako ojciec ewangelii społecznej.

Tak więc termin społeczna ewangelia zaczął być używany przez ludzi. Czy pamiętasz, że wspomnieliśmy o nazwisku Washington Gladden? Washington Gladden był pastorem w i zaczął używać terminu rozwiązania społeczne.

Więc to nie przyjęło się, ale termin ewangelia społeczna przyjął się. Napisał tę książkę w 1907 r. o chrześcijaństwie i kryzysie społecznym. I ta książka przedstawia historię ewangelii społecznej.

No więc, okej. Wspomnę tylko szybko o pięciu rzeczach na temat tej książki, ponieważ nie przeczytasz jej do lata. A potem latem przeczytasz książkę.

Więc wtedy będziesz wiedział, ale nie przeczytasz tego aż do tego lata. Więc wspomnę o pięciu rzeczach na ten temat, które pomogą ci zrozumieć Waltera Rauschenbuscha i pomogą ci zrozumieć, jak przechodzimy do teologii ewangelii społecznej. Historia ewangelii społecznej.

Numer jeden w historii dla niego to prorocy Starego Testamentu. Pamiętajcie o prorokach Starego Testamentu. I pamiętajcie o tym, co dotyczyło proroków Starego Testamentu.

Martwili się o biednych. Martwili się o wdowy. Martwili się o sieroty.

Martwili się o marginalizowanych. To dotyczyło proroków Starego Testamentu, którzy pokazali nam, na czym polega sprawiedliwy świat i na czym powinien polegać. Tak więc prorocy Starego Testamentu są tam, gdzie zaczyna się historia.

I jest tam sporo o prorokach. Okej. Numer dwa, druga rzecz w książce, potem przechodzi do nauk społecznych Jezusa.

Tak więc pokazuje troskę Jezusa o biednych, troskę Jezusa o chorych, troskę Jezusa o wdowy i sieroty. Tak więc, oczywiście, dużo mówi o Jezusie i społecznych imionach Jezusa. Więc to jest numer dwa w tej książce.

Okej. Numer trzy w tej książce to od czasów Jezusa, od pierwszego wieku, od Jezusa, od życia i posługi Jezusa, nastąpił znaczny spadek tego rodzaju obaw w kościele. Oczywiście, były okresy w historii, kiedy to nie było prawdą.

Ale zasadniczo, gdy patrzy na historię kościoła, mówi, że nauki społeczne kościoła są w wielkim upadku, a kościół nie podtrzymuje opieki nad biednymi, opieki nad wdowami, opieki nad sierotami, opieki nad chorymi. Nie podtrzymuje tego. I to jest numer trzy w książce, upadek nazw społecznych w kościele.

Okej. Numer cztery w książce to obecny kryzys. Jaki jest obecny kryzys, z którym żyjemy? I oczywiście, był w Hell's Kitchen przez 11 lat.

Więc obecny kryzys, w którym żyjemy, polega na tym, że kościół przymyka oczy na potrzeby biednych. Kościół nie jest zainteresowany, nie troszczy się. Teraz, w świecie, w którym żyjemy, w 1907 roku, piszę z Rochester; mówię wam, po 11 latach w Hell's Kitchen, kościół jako ciało nie troszczy się o biednych.

I tak to rozwija. Więc, okej. A potem numer pięć w książce.

Numer pięć w książce to cytat, tytuł rozdziału, ale co robić, co robić. Co z tym zrobimy? I to było wyzwanie chrześcijaństwa i kryzysu społecznego. To było wyzwanie książki.

Pamiętajcie, że kiedy pisze tę książkę, naucza tego również w Rochester, ale jest również w wielu miejscach na świecie, głównie w świecie angielskim i niemieckim, ale naucza również w wielu miejscach na świecie. Więc ten kryzys chrześcijański i społeczny staje się bardzo dobrze znany. Okej.

Tak bardzo ważne. Możesz przeczytać tę książkę ponownie za swojego życia, Chrześcijaństwo i kryzys społeczny. Czy masz pytania dotyczące książki? Zobaczysz pięć głównych obszarów książki i zrozumiesz, dlaczego tak bardzo zależy mi na zarysowaniu społecznego, gdzie była społeczna ewangelia.

Okej. W związku z tym pozwólcie mi wspomnieć o drugim, teologii ewangelii społecznej. Okej.

Teologia dla ewangelii społecznej. W porządku. I tylko po to, aby powiedzieć, że w teologii ewangelii społecznej zamierza użyć konkretnego tematu, który uważa za centralny dla ewangelii społecznej.

Więc zamierza rozwinąć temat krytyczny. Musimy rozwinąć ten temat, jeśli chcemy zrozumieć ewangelię społeczną. Napisał ją w 1917 roku.

Więc wcześniej powiedziałem, że zmarł w 1918 roku. Chyba błędnie powiedziałem wcześniej, że zmarł na początku I wojny światowej. Nie, przeżył, prawie przeżył, I wojnę światową, ponieważ I wojna światowa zaczęła się w 1914 roku. Więc to był mój błąd.

Przeżył pierwsze trzy lata I wojny światowej i widział spustoszenie I wojny światowej. Potem, oczywiście, zmarł w 1918 roku i to był koniec I wojny światowej. Więc, okej. Teologia ewangelii społecznej. Zaczniemy od tego w poniedziałkowy poranek.

Miłego weekendu, do zobaczenia w poniedziałek rano.

To dr Roger Green i jego wykład na temat amerykańskiego chrześcijaństwa. To sesja 19, Ewangelia społeczna w Ameryce.